16/11

REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia
Braşov, piaţa mare nr. 30.
Scrisorî nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele
BIROURI de ANUNŢURI:
In Viena: la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner., Heinrich Schalek. A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o serie garmond pe o colónă 10 banî pentru o publicare. Publicărî mai dese după tarifă şi învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 banî

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVII.

„GAZETA“ iese în fie-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe şese lunî 12 cor., pe trei lunî 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francî, pe şése lunî 20 fr., pe trei lunî 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectorî.
Abonamentul pentru Braşov
Administraţiunea, Piaţa mare, Têrgul Inului Nr. 30. etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe şése lunî 10 cor., pe trei lunî 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe şése lunî 12 cor., pe trei lunî 6 cor. [illegible] esemplar 10 banî. — [illegible] şi [illegible] mentele cât şi [illegible] sunt a se plăti în [illegible]

Nr. 243. **Braşov, Miercurî 3 (16) Noemvrie** **1904.**

Asaltul tiszaiştilor.

Astădî, pe când scriem rêndurile acestea, se va petrece în camera ungară ceva estraordinar, o lovitură ce a pregătit'o în taină guvernul cu majoritatea, avênd de scop de a paralisa opintirile ce le face oposiţia coalisată în a împedeca revisuirea regulamentului camerei.

In conferenţa de aséră a clubului liberal contele Tisza a dat de scire partisanilor séi, că e hotărît sě-şî schimbe tactica. Vede că regulamentul nu se póte revisui în înţelegere cu oposiţia, de aceea vrea sě retragă propunerea privitóre la revisuire şi sě vină în locul ei cu o propunere identică cu aceea, pe care a presentat'o camerei în Martie anul curent. Acéstă propunere avuse de scop a face posibil sě se ia o hotărîre cu o simplă votare pentru a se modifica anumite disposiţii ale regulamentului camerei pe timp de un an tocmai în scopul de a se desbate diferite proiecte de lege urgente, între carî şi acela privitor la revisuirea definitivă a regulamentului.

Propunerea e turnată într'un singur pasagiu, aşa ca sě pótă fi primită cu votare simplă. Planul ar fi ca acésta propunere sě fie forţată de majoritate în unire cu preşedintele, care la rêndul sěu sě fie necruţător până la estrem faţă cu oposiţia, care, firesce, va încerca totul ca sě zădărnicéscă votarea fatalei propunerî, ce ar da-o legată

Diarele oposiţionale maghiare strigă ca din gura şérpelui că preşedintele camerei, vestita creatură tiszaistă, s'a aliat cu guvernul şi cu majoritatea, ca sě atace ordinea de drept a ţěrii şi sě calce în picióre regulamentul esistent al camerei, vrênd sé arunce „funia hingherului“ după gâtul oposiţiei, apěrătórea drepturilor şi a independenţei naţionale maghiare.

Oposiţiunea vědênd cum îşî adună Tisza cohortele de pretutindenî în jurul sěu, cum îi ţine pe deputaţii saşî înlănţuiţî în partid, cum a adus pe cei 40 deputaţî croaţî sě-i aibă la disposiţie şi cum în fine a căutat sě îndulcéscă prin concesiunea, ca sě pótă vota separat în causa proiectului Berzeviczy, şi pe cei vre-o 15 partisanî ai séi de naţionalitate română; vědênd tóte acestea a început sě bănuiască „puciul“, ce-l pregătesce contele Tisza şi mereu a interpelat pe preşedintele camerei Perczel, décă nu umblă cu cugete ascunse şi e hotărît a procede în tóte împrejurările, şi în cas că guvernul ar voi sě se foloséscă de forţă numai conform regulamentului camerei.

Suntem fórte curioşî sě vedem décă în adevěr contele Tisza a voit sě încerce în serios a scăpa cu un astfel de asalt din partea majorităţiî, orî că, ceea ce ni-se pare fórte probabil, caută numai un pretext pentru a tăia nodul gordian de-o-camdată prin disolvarea dietei.

A credut un moment contele Tisza, că prin anunţarea nouelor isbândî naţionale va face ca oposiţia sě mai slăbéscă puţin din încăpăţinata ei combatere a revisuirii, dér s'a înşelat. Obstrucţiunea cu „isbândile“ ei netăgăduite a făcut prea multă şcólă în ţéră între Maghiarî,— decât ca aceştia sě fie înclinaţî a crede, că este a se mulţumi, numai lui Tisza, décă honvedii vor căpěta în viitor şi tunurî.

Uşor se pot înşela însě şi aceia, carî s'au încredut prea mult în „mâna tare“ a actualului ministru-preşedinte, căcî după câte s'au petrecut în anii din urmă, o ast-fel de soluţiune forţată a litigiului între regim şi oposiţiunea maghiară nu póte avé urmărî bune.

Bătălia „cea mare“ se va începe dér adî în camera ungară între cele douě tabere maghiare.

Naţionalităţile prigonite n'au nicî o causă de a dori învingerea unora séu a altora. Orî cum s'ar sfîrşi bătălia „cea mare“, pentru ele situaţiunea nu se mai póte înrěutaţi.

Braşov, 2 (15) Noemvrie.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Gărgăunii lui Beksics. Diarul săsesc din Sibiiu sub titlul *„Ein Staatsphilosoph“* se ocupă cu nisce aberaţiunî ale cunoscutului teoretician Gustav *Beksics*, care a luat asupra-şî sarcina de a justifica cu „argumente“ istorice politica de maghiarisare scósă în relief atât de pregnant în proiectul lui Berzeviczy. „Filosofia“ lui Beksics, pe care noi am numit'o mai nimerit cu numele din fruntea acestui entrefilet, culminéză în enunţarea „adevěrului“ istoric că Ungaria în tot trecutul ei milenar a fost *stat naţional maghiar*. Nicăirî nu se pomenesce în trecutul acestui stat nicî de Românî nicî de Saşî, nicî de Slovacî, în sfîrşit nu se pomenesce decât de Maghiarî. „Monarchia unitară“ imperială a fost aceea, care a tulburat armonia cea mai desěvîrşită în statul maghiar al lui Beksics, ér la 1867 când s'a restabilit statul istoric — nu s'a putut restabili aşa repede şi unitatea lui naţională. Baronul *Eötvös* ministrul de culte, prea îndepărtat de viéţă reală, a stăruit pentru concesiunî prea marî şi décă n'ar fi fost *Deak* şi mai ales *Tisza*, Eötvös ar fi mers şi mai departe cu concesiunile. — Proiectul lui Berzeviczy este pentru Beksics o iniţiativă din cele mai fericite pentru a restabili caracterul naţional al statului maghiar. Firesce însě acesta este numai un *început*, pe basa căruia va trebui sě se zidéscă mai departe...

Şi Beksics, pe cât scim noi încă n'a fost internat în vre-o casă de sănătate. Este liber şi scrie înainte la teorii sprijinite pe o istorie imaginară, care numai în creerii lui nebuloşî există.

Alegerile pentru camera italiană. Se cunósce până acum resultatul a 41 batolagii pentru camera deputaţilor. Au fost aleşî 25 ministerialî, din carî fostul ministru Gianturco, care a fost ales de douě-orî; 6 din oposiţia constituţională, 3 radicalî, 2 socialiştî, între carî profesorul Ferri, ales de asemenea de douě orî, şi 5 republicanî. Tóte diarele relevă, că *clericalii au votat în alegerile actuale în balotagiu. La Roma au votat chiar şi preoţii.*

„Mâna tare“

(Declaraţia contelui Tisza în conferenţa clubului liberal).

Aséră s'a ţinut în Budapesta conferenţa clubului liberal anunţată deja cu câteva dile mai înainte.

Ministrul preşedinte contele *Tisza* a făcut cunoscut partidului sěu, că *deórece nu sunt prospecte sě ducă în îndeplinire împreună cu oposiţia revisuirea regulamentului camerei*, ***îşî retrage propunerea privitóre la revisuire*** şi în locul ei ***va presenta o propunere identică cu aceea pe care a presentat'o în Martie anul curent,*** înainte de ce s'a încheiat compromisul făcut cu partidul koşutist prin intermediarea lui Thaly Kalman.

Propunerea, pe care e hotărît s'o presente contele *Tisza* în cestiunea modificărei unor disposiţiunî ale regulamentului camerei, *se deosebesce de propunerea presentată în Martie* a. c., întru cât *nóua propunere se referă la următórele proiecte de lege*: ***budgetul indemnitatea, pactul croat, contingentul normal de recruţi şi revisuirea definitivă a regulamentului camerei.***

Acésta nî-o vestesce o telegramă, ce a sosit în decursul nopţii din Budapesta.

Propunerea din Martie a ministrului preşedinte Tisza, pe care şi-o reînviéză acum, este în esenţă următórea:

Pentru desbaterea *îndemnităţii budgetare*, a *proiectelor de recruţi* şi a creărei de *regulament nou al camerei, regulamentul esistent sě se modifice* — cu evitarea cloturei — astfel:

La moţiunile presidiului camerei sě nu pótă lua cuvêntul decât *doi oratorî*. Decisiunea se aduce prin *simplă votare*. Comisiunei însărcinate cu pregătirea proiectului noului regulament, i-se pune un termin fix. La începutul desbaterilor singuraticelor proiecte, séu în decursul acestei desbaterî, 50 de deputaţî pot sě presente prin preşedinte, moţiunî cu privire la terminul destinat desbaterei proiectelor. Decisiunea se aduce fără discuţie şi prin votare simplă. După espirarea timpului fixat, nu mai au loc discuţiunî ulteriore, nicî discuţiunî asupra cestiunilor de orî-ce fel, ce s'ar suleva.

Tóte decisiunile se aduc fără discuţie. *Şedinţa nu se póte disolva*, până când proiectul respectiv nu s'a primit şi în detail.

Se scóte din vigóre disposiţiunea §-lui 203, după care *durata şedinţei* nu se póte prelungi mai mult cu o óră.

Fie-care şedinţă se începe cu desbaterea proiectului la ordinea dilei. Verificarea procesului verbal, propunerile preşedintelui, interpelaţiunile şi discursurile asupra obiectelor ce nu sunt puse la ordinea dilei, sě resolvă tot-déuna la finea şedinţei.

A vorbi asupra obiectelor ce nu sunt la ordinea dilei, séu *a-se ţiné şedinţă secretă* la cererea a 20 deputaţî, ***nu este permis.***

Preşedintele póte în general *sě refuse* cuiva acordarea cuvêntului, ce s'ar cere sub titlul de a rěspunde la atacurî personale, de a da esplicaţii şi de a-se provoca la regulamentul camerei, — când prin acésta se urmăresce risipă de timp.

In fine, întrucât vr'unul din membrii camerei *turbură ordinea,* séu când ar refusa ascultarea faţă de preşedinte, acesta *póte sě-l escludă din şedinţă* şi este dator (preşedintele) a esecuta acéstă decisiune, precum şi decisiunile de escludere aduse pe basa propunerei comisiunei de imunitate.

Causa se transpune imediat la comisiunea de imunitate, ér asupra propunerei acesteia se decide în proxima şedinţă a dietei.

Decisiunea se aduce fără discuţiune prin votare simplă.

Din telegrama asupra conferenţei de aséră a partidului liberal reiese, că nóua propunere a contelui Tisza se va deosebi de propunerea din Martie — ce am schiţat'o mai sus — numai întru-cât, pe lângă budget îndemnitate, proiectele de recruţî şi modificarea definitivă a regulamentului camerei, Tisza a mai luat şi pactul financiar cu Croaţia.

Mişcarea Italienilor austriacî.

La Triest s'a ţinut Duminecă un mare meeting convocat de consiliul comunal de acolo. Au participat representanţiî comunelor italiene din Austria, deputaţiî italienî din „Reichsrath“, mareşaliî provincialî din Goriţia şi Gradisca, mareşalul provincial din Istria, 45 representanţî din comunele Istriei, 33 din Goriţia şi Gradisca, 12 din Trento şi o delegaţiune din Zara.

După-ce podesta din Triest a salutat pe participanţî în numele oraşului, deputatul baron *Melfatti* a fost ales preşedinte al adunării. El a ţinut un scurt discurs.

Dr. *Depierra* a motivat apoi pe larg proiectul de resoluţiune, care a fost primit unanim de adunare. In proiect se protestéză în contra atacurilor sěvîrşite la Innsbruck şi aiurea asupra Italienilor şi ace responsabil pe guvernul austriac de evenimentele din Innsbruck şi de evenimentele, ce vor urma, décă guvernul nu va înfiinţa *o universitate italiană* în Triest. Poporul italian, dice mai departe în resoluţiune, *nu va curma lupta* până când nu se va fi înfiinţat universitatea italiană în Triest.

S'a mai decis, ca *tot la doi anî comunele italiane din Austria sě ţină câte un congres* şi s'a ales un comitet permanent pentru pregătirea şi esecutarea decisiunilor ce se vor lua în aceste congrese. Primul congres se va ţiné la 1905 în *Trient.*

Cu ocasiunea adunărei o mulţime de vre-o 8000 de ómenî se grupase în faţa edificiului primăriei strigând: „trăiéscă universitatea italiană din Triest“. Printre popor se aflau în numěr mare şi socialiştî italienî, carî cereau şi ei universitate. După adunare socialiştiî şi naţionaliî liberalî au traversat oraşul în grupurî, cântând cântece naţionale italiane. In tot timpul meetingului ordinea a fost perfectă.

Artileria „honvedimei“ şi a „Landwehr“-ului.

In urma rěspunsului ministrului preşedinte *Tisza* la interpelarea deputatului *Bolgar* cu privire la reforma legei militare, a ajuns la ordinea dilei cestiunea provederii divisiunilor de infanterie ale armatelor teritoriale ungare şi austriace cu regimente de artilerie.

Deja de mult timp s'a resimţit necesitatea creării acestor regimente de artilerie, deórece divisiunilor teritoriale pedestre le lipsia acest element important, pentru a puté corěspunde pe deplin menirii lor. Până acum se ataşau, în cas de mobilisare, armatei teritoriale trupe de artilerie aparţinětóre armatei comune, ér în timpul manevrelor armata teritorială făcea numai rar eserciţii împreună cu ar-

tileria, ceea-ce era în defavorul resultatelor urmărite și obținute.

Prin nóua lege militară se va pune capět acestei stări, căci fie-care divisiune a „honvedimei“ și a „Landwehr“-ului va fi înzestrată cu câte un regiment de artilerie, cari se vor crea succesiv. Astfel se vor înființa cu timpul *9 regimente de artilerie pentru „Landwehr“ și 7 reg. de artilerie pentru honvedime.* Nóuěle regimente vor fi recrutate — precum se dice — din contingentul armatelor teritoriale, ér cheltuelile împreunate cu crearea acestor regimente vor fi acoperite din sumele însemnate ce s'au votat în anul acesta de către delegațiuni pentru înmulțirea artileriei.

Nóua lege militară, care reduce serviciul activ la 2 ani, se va estinde și asupra regimentelor de artilerie ale armatei teritoriale. Escepție va face numai artileria călare, la care serviciul va fi atât la armata comună, cât și la armata teritorială, de 3 ani.

Episcopul Aradului la Oradea mare.

Oradea-mare, 14 Nov. n.

Eri la 13 Noemvrie n. a sosit la Oradea mare Ilustritatea Sa *Ioan I. Papp*, episcopul gr. or. român al diecesei Aradului, pentru a-și face și aici visitele pe la factorii publici.

Incă în diua sosirei, după ce a presidat la o ședință consistorială, a visitat pe cei doi episcopi oradani, Dr. Demetriu Radu episc. gr. cat. și Dr. Szmrecsányi Pál, episc. rom. cat., pe generalul garnisónei din loc, pe fișpanul etc.

După îndeplinirea acestor visite de caracter oficios, Ilustritatea Sa a făcut visită aprópe la întréga inteligință română din loc. Astfel s'a presentat la familiile d-lor: Nicolae Zigre advocat și secretar consistorial, Paul Fașie president de secție la trib. reg., Iosif Roman adv., Ioan Papp protonotar com. pens. și deputat dietal, Nicolae Papp director de finanțe, I. Plopu jude la tabla reg.. Florian Duma advocat, Iosif Vulcan publicist, N. Ruja căpitan c. și r. în pensiune, Dr. Ioan Buna advocat, Toma Păcala protopop român gr. or., Petru Pantea comersant etc. etc.

A doua di (14 Noemvrie n.) a pontificat la serviciul divin în biserica gr. or. română din loc, asistat fiind de Toma *Păcala* protopop în Oradea, Nicolae *Roxin* protopop în Micherechiu, George *Papp* archivar consistorial, Ioan *Papp* preot castrens, Teodor *Filip* protop. în pensiune, Dr. *Suciu* profesor de teologie în calitate de diacon.

Tot cu acéstă ocasiune s'a îndeplinit și o sfințire de diacon.

Dup'amédi Ilustritatea Sa în societatea suitei (Petru Truția advocat, Roman Ciorogar director seminarial, Nicolae Roxin protopop, Dr. Suciu profesor de teologie) a plecat îndărět la Arad, lăsând după sine o impresiune destul de bună, atât în sînul inteligenței, cât și al poporului, care de altfel și-a manifestat cât se póte de demn simpatia și alipirea față de episcopul său.

Păcat, că nici Ilustritatea Sa nu se emancipà de înrîurința vicarului Mangra, ale căruia machinațiuni próste, durere, au trebuit să-și producă și de present resultatele lipsite de ori-ce folos.

Atât în călătoria spre Oradea, cât și la întórcerea la Arad, am avut norocirea să petrec câtva timp în societatea Prea Sfinției Sale, cu care ocasiune mi-am luat voie să-i cer opiniunea față de mai multe cestiuni actuale. Considerând ponderanța răspunsurilor ce le-am primit, în cadrul permisiunei Ilustrității Sale, cred că o să revin cât mai curând.

Dr. D. L.

SCIRILE DILEI.

— 2 (15) Noemvrie.

La concursul de gimnastică și dansuri naționale, ce s'a ținut Duminecă pe teritoriul esposiției agrare din Bucuresci au luat parte mai multe echipe de elevi liceali și numeroși membrii ai societății de gimnastică. Primul premiu a fost câștigat de elevii internatului d-lui profesor Virgiliu *Popescu*. Dumineca viitóre și Luna, diua Sf. Michail, se vor aranja în esposiție mari festivități populare, la cari va lua parte și părechea princiară moștenitóre a României.

Alegerea rectorului universității din Bucuresci. Duminecă a avut loc la universitatea din Bucuresci alegerea noului rector, în locul d-lui C. Dumitrescu Iași, al cărui mandat a expirat. Biuroul a fost format din d-nii: C. Dumitrescu-Iași președinte, Ovid Densușianu și Davidoglu, secretari. D-l C. Dumitrescu-Iași a fost declarat reales rector, întrunind 36 voturi; al doilea candidat, d-l Pangratti, a întrunit 31 voturi; ceia-lalți candidați au întrunit: d-l Gr. Ștefănescu și d-l general Dr. Teodori câte 17 voturi, d-l Dr. Mălărescu 7 voturi.

Societatea „Petru Maior“ a ținut Dumineca trecută — după-cum scrie „P. R.“ — prima sa ședință literară sub presedința d-lui Ioan *Christian*. In acéstă ședință d-l Vasile *Vlaicu* a ținut o conferență despre Anton *Pann*, apreciând direcțiunea poporală a fostului pe vremuri cantor la biserica Sf. Nicolae din Scheii Brașovului. După conferență, d-l Leo *Bohățel* a esecutat pe violină o piesă, care a fost aplaudată.

Foc. D-l Herszényi Balint, un bětrân paralitic din str. Lungă, vrând să-și aprindă eri în locuința sa o țigară, a scăpat chibritul pe perdeaua ferestrii lângă care ședea și în curând flacările au încins întreg mobiliarul odăii. Bětrânul neputincios, care era singur în odae, numai cu mare greutate s'a putut tîrî la sonerie să cheme pe cineva. Așa dicând în ultimul moment a sosit soția, care și-a scos bărbatul din mijlocul flacărilor. Focul se răspândea cu vehemență și numai grație ajutorului și măsurilor înțelepte și energice luate de d-l căpitan de artilerie L. *Popa* s'a putut localisa. D-l căpitan trecea tocmai pe acolo și atras de țipetele celor din casă, a alergat la fața locului. După localisarea focului, d-l căpitan a inspectat și podul casei și nu s'a îndepărtat până n'a asigurat familia, că a trecut ori-ce pericol.

Flota turcéscă în Marea-Négră. Din Constantinopol se telegrafiéză: Nouěle vase de rěsboiu turcesci vor face în curând o escursiune în Marea-Négră, ceea-ce nu s'a mai făcut din timpul rěsboiului ruso-turc. Acéstă escursiune este făcută cu scopul de a ridica prestigiul maritim al Turciei. Nemlizade Tahsin pașa, un bogat comerciant și furnisor al armatei, ar fi oferit cheltuielile acestei călătorii.

Senatorul Wallon, membru al Institutului Franței, a încetat din viéță Duminecă nóptea în vîrstă de 92 ani. Decedatul era senator inamovibil, ales la 18 Decemvrie 1875. Lui i-se datoresce în cea mai mare parte adoptarea constituțiunei republicane din Franța. Din acéstă causă era numit „părintele constituțiunei“.

Fiica lui Kuropatkin. Diarul „Extrablatt“ din Viena publică scirea despre o fiică a lui Kuropatkin, care s'a descoperit acum sub numele de „sora Iosefa“ într'o mănăstire de călugărițe din Mexico. De 12 ani nu s'a audit nimic despre dênsa, așa că ea se credea mórtă. „Sora Iosefa“ s'a născut la 29 Iunie 1873 în Roma, unde se aflau atunci părinții ei. Mama și fiica, cu învoirea lui Kuropatkin, au trecut la religia catolică. In Petersburg, aflându-se de convertirea dómnei Kuropatkin, a fost expusă la diferite persecuțiuni. Ea a emigrat cu fiică-sa în Mexico, unde curând a murit de frigurile galbene. Fiică-sa a întrat ca profesóră într'o mănăstire, unde se află și astădi. Kuropatkin s'a căsătorit pentru a doua-óră.

Biblioteca Academiei Române s'a sporit în luna Octomvrie cu 353 volume și broșuri, 150 numere de reviste române, 131 numere de reviste străine, 1 hartă, 5 vol. manuscript, 46 fotografii.

Cununie. D-l Augustin *Schiopul* din Clușiu își va serba la 20 Nov. a. c. cununia cu d-șóra Iuliana *Șomlea* în biserica gr. c. din Panticeu (Solnoc-Dăbâca).

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Inșelătoriile unui agent de loterie. Cetim în „Voința Națională“: Aflăm, că în dilele trecute a fost descoperit unul din cei mai activi și mai îndrăsneți agenți ai vestitelor loterii de la Pesta. S'a dat de urmele unei vaste lucrări de a înșela lumea naivă din țéră și a o ispiti să jóce la acele loterii. Sumele, cari se scurg ast-fel peste graniță, ar fi de 5—6 milióne pe an. Se spune, că la biuroul din Bucuresci al acestui agent numit Emil *Melbert* s'au prins registre și corespondențe cu agenții loteriilor din străinătate și din țéră și cu redacțiile unor diare. Se vede din acestea, că se cheltuesc sume enorme pentru a ameți publicul și a face clienți acelor loterii. Mijlócele întrebuințate spre acest scop sunt de multe-ori fórte ingenióse: Agenții de propagandă și publicitatea necumpătată prin pressă sunt mijlóce preferite... Ar fi timpul ca parchetele din tótă țéra să-și facă datoria și în acéstă privință și să facă să înceteze aceste manopere necinstite și nelegale, prin cari se storc cu înșelăciune sume enorme de la naivi.

Reuniunea meseriașilor și economilor din A.-Iulia invită la producțiunea teatrală împreunată cu dans, ce se va arangia Duminecă în *20 Noemvrie* st. n. 1904 în sala cea mare de la hotelul „Europa“. Inceputul la 7½ óre séra. Prețul de întrare: Locul I 2 cor. Locul II 1 cor. 60 bani. Locul III 1 cor. 20 bani. Locul de stat 60 bani. Venitul curat este destinat pentru cassa Reuniunei.

Programa: „Idil la Țéră“ comedie într'un act de Iuin și Fleres localisată de Maria Baiulescu și „Paracliserul“ séu „Florin și Florica“ operetă într'un act de V. Alexandri. Dans.

Măsuri contra comerciului cu carne vie. Consulul general român din Constantinopol, d-l Bengescu, a decis în înțelegere cu autoritatea sa superióră și după mai multe consfătuiri avute cu consulii celor-lalte țări, să iee posițiune energică contra comerciului de carne vie, care se face din România cu Constantinopolul și a lua sub scutul său pe fetele înșelate și aduse în capitala turcéscă în următórele casuri: 1) Când fata va fi minoră conform legilor patriei sale. 2) Când fata ajunsă în mânile gheșeftarilor neomenoși, deși majoră, va esprima dorința de a înceta cu viéța sa destrăbălată. 3) Când fata a fost sedusă prin minciuni, momiri séu alte promisiuni la o viéță de prostituată și 4) când *părinții séu tutorii* fetei vor cere estradarea ei. Consulii țărilor representate în Constantinopol au mai decis la consfătuirea avută, de a face cercetări întinse în tóte părțile capitalei turcesci spre a stabili etatea și cetățenia fetelor prostituate și a afla amănuntele și împrejurările în cari au ajuns în Constantinopol. După constatările făcute se vor lua măsurile necesare.

Nouă cancelarie de advocat. D-l Dr. Liviu *Cigăreanu* și-a deschis cancelarie de advocat în Oravița-montană.

Sciri din străinătate. Principele Nicolae al Muntenegrului, invitat să fie *nașul principelui moștenitor al Italiei*, va pleca dilele aceste la Roma împreună cu principesa Milena.

— Sâmbătă a fost semnat în Berna *tratatul comercial* între Germania și Elveția.

— Drept urmare a incidentului *André-Syveton* din camera francesă, au avut loc Duminecă două duelurî. Locotenentul André (fiul ministrului pălmuit), care s'a bătut în sabie cu dep. La Rochetulon, a fost ușor rănit la mână, ér schimbul de glónțe între dep. Syveton și căpitanul Degail a rămas fără resultat.

— De la 1—8 Nov. n. s'au constatat în Rusia 6 casuri de *colerá* la Baku, 5 la Balașann, 32 casuri și 61 decese la Erivan și 8 casuri în guvernamentul Saratov. Epidemia decresce rapid.

— Monumentul lui *Pușkin din Charkov* a fost deteriorat Duminecă nóptea în urma esplosiei a unei bombe. Ferestrele caselor învecinate au fost sparte.

— Duminecă d. a. s'a făcut la Lyon cu mare ceremonie desvělirea statuiei lui *Leopold Ollier*, celebrul chirurg liones (1830—1900).

Rectificare. In articolul „Ștefan Petică“ publicat în numărul de eri este a se ceti în loc de „făcând tovărășie *ca* jidovii“ — „făcând tovărășie **cu** jidovii“.

FOIELTONUL „GAZ. TRANS.“

Cum s'a născut iubirea.

De *Helene Lang-Anton.*

Sórele asfințise lăsând pe ceriu o roșéță ca para focului. Marea era liniștită. Suprafața ei ca oglinda. Umbrele amurgului coborîră, și uscatul cu marea păreau că s'au contopit într'una.

O barcă plutia singură pe valuri. Din barcă se audiau cântece vesele din guri tineresci.

Cântecele erau cântece de dragoste și fericire, de libertate și mórte; vesele și duióse.

O nimfuliță atrasa de sgomotul neobicinuit, își scóte capul din apă și ascultă cu mirare.

Ce melodii minunate cântă ómenii! Acestea sună altfel, mult mai frumos de cât horele lor. Mult mai frumos, mult mai dulce și mult mai puternic!

Nimfa nu-și mai găsia liniștea. Nu se mai simția în largul ei în elementul umed și rece. O apucà un dor după tărîmul ómenilor, unde erau cântece așa minunate, cari întristau și înveseleau inima, și te făceau să rîdi și să plângi.

Intr'una din dile nimfa ședea sus între crengile unui copaciu și privirile și-le ațintea întrebătóre și rugătóre la bărbatul voinic, blond, al cărui cântec îi răscolise inima și o momise din împărăția apelor.

Bărbatul zări nimfa și se opri.

„Te rog, mai cântă încă odată acel cântec“, dise ea.

Și el cântà un cântec duios și dulce, și tot ce transpira din el — era iubire. Apoi cântà un al doilea cântec plin de vigóre și mândrie, și, și din acesta transpira — iubirea. In sfîrșit mai cântà unul despre resignare și mórte și chiar și din acesta transpira — iubirea.

Iubirea? Ce póte să fie asta?

Iubirea despre care toți ómenii cântà și pe care toți o slăvesc, iubirea, prin care tótă fericirea și tótă voluptatea vine în lume și care totuși pricinuesce durere în inimă și miserii? Trebue să fie ceva mare, covîrșitor, ceva îmbătător — de óre-ce ómenii trăiau și mureau pentru ea. Cel puțin așa povesteau cântecele lor.

Și nimfușóra întrebà sfiicióșă:

„Ce este iubirea?“

„Cum? Nu cunosci iubirea? Tu, frumósă copilă, nu sciĭ ce este iubirea? Si totuși par'că esci făcută anume pentru iubire!“

Ea dădù tristă din cap.

„Cobóră-te și ședi lângă mine. Iți voiu spune o poveste, despre felul cum s'a născut iubirea“.

Nimfușóra nu răspunse îndată. Se temea de bărbatul voinic și străin, care rîdea așa de sumeț și care i-se părea așa de îndrăsneț.

Dér curiositatea era mai mare decât frica, și se coborî lângă el în érba mătăsósă și asculta galeșă vorbele lui.

El începù:

„Lumea era creată. Mii de corpuri străluciau împrejurul Creatorului. Unele erau mai mari, altele mai mici, dér tóte erau înzestrate cu aceleași podóbe. Tóte străluciau în frumuseță. Tóte se mișcau și trăiau, mirosiau și înfloriau.

Fața Creatorului se insenină de o mulțumire sfântă și din ochiul lui se strecură o lacrimă de bucurie, căděnd ca un mărgăritar pe pământ. Atmosfera tresări de un cutremur tainic și delicios. Pe pământ, la locul unde căděù lacrima, resări un isvor. Din acest isvor se făcù un fiuviu mare și se răspândi în mii și mii de remificații pe planetă.

Din apă se degajau nourași de negură și desfăcându-se în róuă sclipitóre se aședěară pe frunde și pe foi.

Ómenii și animalele sorbiră din riu. Pe celelalte planete se stinse încetul cu încetul tot ce fusese creat. Fără viéță și fără ființă, ca nisce masse sclipitóre de stânci uriașe, își săvîrșiau ele calea în orbitele universului.

Sinuciderea unui tînĕr Român.

Clușiŭ, în 14 Noemvrie 1904.

(Coresp. part. a „Gaz. Trans.")

L'am cunoscut încă din copilărie... Era un băiat sĕrac, dér visător și cu porniri nobile. Tovarăș și prietin credincios din cale afară. Ireproșabil în manieri și în ținută. Era cumpĕnit la vorbă, dér curagios la fapte. N'ar fi supĕrat el pe nimeni. Dér nici el nu suferea sĕ-l batjocurĕscă nimeni nepedepsit. Deși era o fire tăcută și melancolică, la ori-ce atac nedrept reaga cu bărbăție rară, punĕndu-și în cumpĕnă tot ce avea!

Din copilărie încă așa era tovarășul meu de școlă... deschis la minte și inimă și nepătat la caracter și ținută.

Odată între óre îl vĕd lăcrămând în ograda gimnasiului. Era tocmai în locul acela, unde obicĭnuiam sĕ ne întêlnim dilnic și unde îmi împărțiam prescura cu el, că, bietul de el, rare-ori avea ce dejuna. De astă-dată mĕ refusă prietinul. Cu fața în pălmi plângea... plângea cu amar! Abia am putut afla de la el, că profesorul îl certase și-l apostrofase cu cuvêntul „sdrenţos", ceea-ce l'a mâhnit până în suflet. In mâhnirea lui a părăsit la moment gimnasiul și pierdù astfel un an... Dér ce nu face omul pentru cinste — îmi dicea adeseori..

Așa era el din fire, ce sĕ-i faci! Delicat la gândire și simțire, ceea-ce totdéuna e virtute pentr'un tînĕr.

Tactul lui fin îl făcea plăcut tuturor Și plăcù mult și familiei sale. El ținea mult mai ales la cinstea surorilor sale, cari — deși mijlócele erau modeste, — au primit o educație rară în casa părintéscă.

In mai multe rênduri s'a vĕdut constrîns cu arma în mână sĕ apere pe teren cinstea surorilor lui, cărora nisce josnici încercară sĕ le strice bunul lor nume și sĕ le vateme cinstea.

Fericirea și cinstea surorilor sale erau unicul gând ce-l încălția pe studentul Ladislau Toma, căci de el e vorba... Bietul sĕu tată, care ca cancelist la tribunal își agonisesce cu multă trudă și alergătură pânea de tóte dilele pe séma celor cinci fete frumóse, înzestrate cu calități și însușiri bune, privea în unicul sĕu fiiu stâlpul și fericirea familiei!

Dar vai! nu i-s'a ursit bĕtrânului tată sĕ-și vadă fericirea.

* * *

Gazetele din Clușiŭ au apărut adi în douĕ ediții pentru o scire sensațională locală. Descriu tóte cu mult regret sinuciderea nefericitului tînĕr Român, Ladislau Toma, care și-a împușcat mai întâiŭ sorióra de 11 ani apoi și-a tras un glonț de revolver sieși în cap, încât îndată a rĕmas mort. Despre multe sinuciderĭ am cetit, dér mai curióșă și mai jalnică ca acésta — n'am aflat.

M'am dus deci direct spre locuința cancelistului de tribunal Sigismund Toma, ca sĕ mângăiŭ familia întristată.

In etagiul prim din strada Kötö Nr. 5 ea are trei odăi modeste. In odaia mai de frunte în salon zace tînĕrul Ladislau Toma scăldat în sânge. S'a împușcat în gât și glonțul i-a eșit prin cĕfă. E mort.

Lângă trupu-i rece se svêrcolesce cu mórtea o fetiță de 11 ani, Elena, sora tînĕrului. Glonțul fratelui sĕu trecuse prin gât numai, și n'o nimeri mortal. De present dênsa e în spital, dér e puțină nădejde de scăpare. Sĕrmană fetiță, ce sórte jalnică ți-s'a urzit în lume!!

Istoria tragediei e grozavă și-ți rĕscolesce tóte simțirile. E grozav și fatal când bestialitatea stăpânesce pe om. Fiori te cuprind, când te gândesci la degenerarea moravurilor timpului nostru. Par'că n'am trăi în secolul luminilor.

Jertfa nefericită era o fetiță frumósă, inteligentă, cu tóte că avea numai 11 ani. Trimisă fiind de tatăl sĕu sĕ-și comande ghete la un păpucar, ea cade victimă bestialității acestuia.

Păpucarul, cu numele Lengyel, — om de 40 de ani și cu nevastă —, siluesce și necinstesce fetița. Fetița în urma siluirei — care s'a întêmplat acuma sunt 8 dile —, sângeréză într'una și-și pierde aprópe tot sângele. Fratele sĕu Ladislau, — care făcea cursul postal de un an în Budapesta, — este telegrafic chemat acasă pentru bóla soriórei sale, pe care o iubia până la nebunie și într'una o pomenea și întreba de ea în scrisorile sale către părinți. Veni deci acasă la Clușiŭ întristat din cale afară.

Când își vĕdù sorióra palidă, ca céra și cinstea familiei pătată, nu mai scia ce sĕ încépă de rușine și plângea césuri întregi în taină. Ba propune în rușinea-i mare surorilor sale sĕ se facă călugărițe, séu sĕ se învenineze tóte, căci cinstea familiei și așa e perdută și pătată. Dér nu isbutesce.

Adi diminéță se hotărî la un pas fatal. Vĕdênd chinurile grozave ale fetiței se hotărî sĕ i-le aline și sĕ facă capĕt c'un glonț durerilor ei. Așa s'a și întêmplat.

Trimite cele trei surori la biserică, ca sĕ se róge pentru însănĕtoșarea Elenei care și așa ajunsese în gura morții, în urma pierderei mari de sânge.

Cam pe la 11 óre îi acopere fetiței ochii, ca sĕ nu-i vadă fața-i de copil, și așa îi trage cu revolverul ucigaș un glonț în gât. Impușcătura n'a fost mortală. Indată după acésta trase asupra sa douĕ glónțe, cari i-au stins viéța.

Mama lor audi din bucătărie detunătura revolverului și a leșinat de spaimă. Mai târdiu veniseră și surorile de la biserică și tatăl sĕu de la oficiu, care mai că a înnebunit privind la gróznicul spectacol.

Sĕrmani ómeni!

Dr. I. G.

Pământul trăia, căci era străbătut de fluviul iubirei, născut dintr'o lacrimă de băcurie a Creatorului."

Povestea s'a sfîrșit. Nimfa ascultase fără respirație.

„Și iubirea acésta își are sălășluința în inima fie-cărui om?" întrĕbă ea cu sfială.

„Da. Iubirea pentru femeie, pentru copil, pentru natură, pentru patrie séu amic, indiferent, iubirea este forța motrice a omului".

„Și toți ómenii pot sĕ iubéscă?"

„Toți, cari au suflet".

Nimfa își plecà capul întristată. Ea nu avea suflet.

Fără sĕ mai dică un cuvênt se îndepărtà și dispărù în valurile apei.

Și n'a mai venit la uscat.

Numai din când în când, când séra se audiau cântece, și ómenii slăviau în iubire, iubirea ce străbate totul, se ivea fața ei pălidă și frumósă, cu ochii ei galeși și triști din valurile mării.

— *st.* —

Jubileul Societăţii macedo-române.

Acum un pătrar de secol au inființat câți-va patrioți români animați de dorul de a aduce pe Aromânii din Macedonia la cunoscința națională, în Bucuresci „Societatea de cultură macedo-română".

Pentru a scóte în relief sacrificiile ce le-au făcut membrii acestei societăți în decursul celor 25 ani pentru progresul ideei românesci în Macedonia, pentru a marca activitatea pacinică leală a acestei societăți de activitatea rĕsvrătitóre a societăților similare grecesci și bulgăresci și pentru a da un imbold tinerei generații române, comitetul societății a hotărît în adunarea generală, care a avut loc la Bucuresci acum Duminecă în 31 Oct. v., sĕ sĕrbătorĕscă a 25-a aniversare de la fondarea Societății.

La órele 2 d. a. s'a oficiat un Te-Deum în localul societății, de către archiereul Calistrat Orleanu în presența presidentului societății Dr. Leonte a primarului Bucurescilor C. F. Robescu și a întregei colonii macedo române din capitală. După terminarea serviciului divin au rostit discursuri festive d-nii: Dr. Leonte, G. Misail și primarul Robescu, făcênd istoricul societății, aducênd elogii bărbaților cari s'au distins în decursul activității societății și îndemnând pe cei presenți și în deosebi tinerimea, ca sĕ continue munca patriotică' întreprinsă și susținută cu atâtea jertfe spre a propaga ideia românéscă în sînul fraților din Macedonia.

După acésta s'a trimis Maj. Sale Regelui Carol o telegramă, prin care societatea jubilară aduce Regelui espresiunea sentimentelor de devotament și recunoscință.

S'a dat apoi cetire numĕróselor telegrame de felicitare între cari și una din partea societății „Academia ortodoxă" din Cernăuți.

Convocare

In sensul § lui 21 din statute, prin acésta se convócă adunarea de tómnă a „despărțĕmêntului *Bia-Sămărtin*" al „Reuniunii înv. gr. cat. din Archidiecesa de Alba-Iulia și Făgăraș" pe Sâmbătă în 19 Nov. 1904 în școla gr. cat. din *Vesăuș*, la care, pe lângă d-nii învĕțători, ca membrii ordinari, cu tótă onórea se învită și On. d-ni preoți ca directori școlari, precum și alți binevoitori ai causei școlare.

Program: 1) Participare la serviciul divin împreunat cu părăstas, la $7^1/_2$ óre dim. 2) Deschiderea adunării. 3) Apelul nominal. 4) Prelegere practică ținută de d-l Maxin Blaga înv. în Vesăuș. 5) Raport despre activitatea „Despărțĕmêntului" în anul 1903—4. 6) Raportul cassarului și a bibliotecarului. 7) Cetirea și verificarea procesului verbal precedent. 8) Alegerea oficialilor. 9) Disertațiune ținută de d l Ioan Velicea înv. în Făget. 10) Incassarea taxelor curente și restante și raportul comisiunei esmisă pentru scontrarea cassei. 11) Apreciarea prelegerei și a disertațiunei. 12) Alegerea delegaților. 13) Disposiții de verificare. 14) Alegerea disertantelui și a prelegĕtorului. 15) Statorirea locului pentru ținerea adunării viitóre. 16) Eventuale propuneri și 17) Inchiderea adunării.

NB. Doritorii de-a participa la banchet, sunt rugați a se anunța cel puțin cu 5 dile înainte de adunare d-lui M. Blaga înv. în Vesăuș (p. Küküllövár) ori subscrisului notar.

Sâncel, la 5 Nov. 1904.

înv. *Teodor Pănăzan*,
presĕdinte.

înv. *Dem. L. Todoran*,
notar.

Bibliografie.

„Influența culturei germane asupra nóstră. I. Influența germană asupra limbei române de Simion C. *Mândrescu*. Iași. Tipografia editóre „Dacia", Iliescu, Grossu & Comp. 1904.

Autorul, originar din comuna Rîpa de jos (Transilvania), care și-a făcut întrarea în literatura română înainte de asta cu 12 ani cu tesa sa de licență publicată sub titlul „Elemente ungurescĭ în limba română" — de la 1892 și până astădi aprópe în fiecare an a produs câte ceva, alternând cărțile didactice de limba latină cu lucrări de folklor.

Lucrarea actuală, care se estinde pe 122 pagini 8⁰ mare conține elementele nemțesci întrate în domeniul lexical al limbei române, fie prin contactul Românilor ardeleni cu Sașii, a Bănățenilor cu Șvabii, a Bucovinenilor cu Nemții, fie prin contactul Austriacilor cu Oltenii în timpul ocupațiunei de 18 ani, fie în sfîrșit prin introducerea nomenclaturei technice din branșa tipografiei și altor industrii, unde odată cu noțiunea strĕină a întrat în limba română și numirea strĕină. Prin mijlocirea jidovilor n'au întrat în limba română, dice autorul, de cât patru cuvinte: *belfăr*, *gheșeft*, *ghivalt* și *tărtan*.

Vocabularul ce conține lucrarea d-lui Mândrescu cuprinde 1117 cuvinte nemțesci adoptate în mare parte ca provincialisme în diferitele părți locuite de Români. Autorul citéză pentru fie-care cuvênt exemple luate din o bogată literatură.

Competența d-lui Mândescu, care s'a întors de curînd din Berlin, unde a făcut timp de mai mulți ani studii de filologie (în special germană), este recunoscută, și dorim ca lucrarea ce a început-o sub titlul „Influența culturei germane asupra nóstră", sĕ o pótă desĕvîrși.

Prețul volumului este 3 Lei.

(*a.*)

A apărut:

I. C. *Fanțu*: **Curs complet de corespondența comercială** cu esplicarea terminilor comercialĭ. Ediția a dóua prelucrată și augmentată I-XI+322 pagine. Tipografia A. Mureșianu Acéstă carte scrisă în serviciul comerciului și în special pentru băncile nóstre, apare acum prelucrată fundamental și adausă cu 4 colĭ de tipar. S'a ținut cont de o limbă mai potrivită și s'a căutat a-se unifica — după putință — limbagiul comercial întrebuințat în cassele marĭ comerciale din România. S'a adaus mai departe o terminologie comercială *conținênd peste 500 de termini comerciali și financiari*, cu esplicările de lipsă. Sperăm că publicația de față va contribui mult la unificarea stilului și al terminilor comercialĭ, carĭ până acum în mare parte erau neprecisĭ, corupți și rĕu întrebuințați Credem, că băncile nóstre vor sci apreția acéstă publicațiune și o vor sprijini cu tótă căldura. De vîndare se află la *librăria archidiecesană în Sibiiu*, la *tipografia A. Mureșianu* și la librăria *Ciurcu în Brașov* cu prețul netto (adecă cu porto cu tot) de *cor. 3.50*, ĕr pentru România *Lei 4*.

„Caractere morale". Acéstă carte atât de instruitivă, bine scrisă și folositóre, mai ales pentru tinerimea din școlele medii, scrisă de reposatul profesor de limba română Ioan Popea dela gimnasiul nostru din Brașov se găsesce la librăriile și la tipografia nóstre din Brașov precum și la celelalte librării române din țéră și este una din cele mai potrivite cărți pentru premii. Dér nu numai pentru băeți, ci și pentru fete acéstă carte este de mare preț pentru înmulțirea cunoscințelor și formarea caracterului lor,

Atragem atențiunea cetitorilor noștri, că la dorința vĕduvei autorului reposat. acéstă carte se vinde cu prețul moderat de 2 coróne esemplarul (plus 20 bani porto.)

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 15 Noemvrie. Conferența partidului liberal a primit cu unanimitate și mare entusiasm propunerea ministrului presĕdinte Tisza, ca presidiul sĕ fie împuternicit a face în dietă propunerea privitóre la modificarea ad hoc a regulamentului camerei, la votarea budgetului pe 1905, la îndemnitate, pactul financiar cu Croația și la proiectele de recruți pe 1905. Prin schimbarea regulamentului camerei, obstrucțiunea technică devine imposibilă. Partidele din opoziție au ținut adi înainte de amĕdi o conferență, pentru a stabili o procedere comună în contra acțiunei guvernului.

Budapesta, 14 Noemvrie. Pentru ședința de mâne (Marți) a dietei servitorii camerei au primit ordin a petrece întréga di la cameră. Se aștéptă evenimente estraordinare.

Roma, 14 Noemvrie. Oficiósa „Tribuna" publică un articol violent asupra evenimentelor de la Innsbruck, calificând purtarea Germanilor de un *atac barbar* în contra limbei și culturei italiene.

Londra, 14 Noemvrie. „Daily Express" primesce din Niușwang scirea, că reînceperea luptelor marĭ în Manciuria se aștéptă în fie-care moment. Oyama a primit ajutóre în numĕr de vre-o 50,000. Amêndoi adversarii și-au întărit puternic posițiunile. Centrul japones se află la Cianopudze.

— La ambasada japonesă de aici n'a sosit nici o scire despre Port-Arthur.

POSTA REDACȚIUNEI.

D-lui E. I. Rugăm a ne trimite traducerea românéscă a strofei citate din „Corbul" lui E. Poe.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil **Traian H. Pop.**

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cursul la bursa din Viena.

Din 14 Noemvrie n. 1904.

Renta ung. de aur 4%	118.80
Renta de coróne ung. 4%	98 10
Impr. căil. fer. ung. în aur 3½%	89.05
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	97.65
Bonuri rurale croate-slavone	98.50
Impr. ung. cu premii	210.—
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	162.—
Renta de hârtie austr.	99.95
Renta de argint austr.	99.90
Renta de aur austr.	119.95
Renta de coróne austr. 4%	100.10
Bonuri rurale ungare 3½%	91.25
Losuri din 1860.	154 90
Acții de-ale Băncei austro-ungară	16.35
Acții de-ale Băncei ung. de credit	798.50
Acții de-ale Băncei austr. de credit	672.75
Napoleondori	19.07
Mărci imperiale germane	117 65
ondon vista	239.47½
Paris vista.	95.27½
Note italiene	95.25

Cursul pieței Brașov.

Din 15 Noemvrie n. 1904

Bancnote rom.	Cump.	18.72	Vênd.	18 78
Argint român.	„	18.60	„	18.70
Napoleond'ori.	„	19.05	„	19.10
Galbeni	„	11.20	„	11.30
Ruble Rusesci	„	2.53	„	2.54
Mărci germane	„	117.20	„	117 40
Lire turcesci	„	21.50	„	21.60
Scris. fonc. Albina 5%		101.—	„	1 02.—

Convocare.

Onorați P. t. membrii ai Insoțirei „BUNA“ instit. de credit și depuneri, prin acésta sĕ convócă la o

Adunare generală extra-ordinară,

ce se va ține în Feleacul-săsesc la 27 Novembre a. c. la 2 óre p. m. în sediul însoțirei.

Obiectele: 1) Alegerea unui membru în comitetul de inspecțiune în locul decedatului membru Ioan Grecu. 2) Eventualele propuneri și persractări.

Din ședința direcțiunei ținută la 1 Novembre 1904.

1—1.1542. **Direcțiunea.**

Nr. **8683**—1904.

PUBLICAȚIUNE,

privitóre la predarea fasiunilor de chiria caselor și la mĕsurarea dării de casă pe anii 1905, 1906 și 1907.

In urma ordinului circular al Inaltului minister reg. ung. de finance nr. 86437—1904 se aduce la cunoscința tuturor, cum-că darea de casă pe anii 1905, 1906 și 1907 se va face încă în acest an, pe basa datelor de dare adunate cu ocasiunea conscripțiunei de dare, precum și pe basa fasiunilor proprietarilor de casă.

Predarea fasiunilor pentru darea de casă, ce au a-l face proprietarii de case asupra chiriilor, ce le-au luat în anul 1904 are sĕ se întâmple până **30 Novembre st. n. a. c** la oficiul de dare orășenesc, căcĭ la din contră aceste fasionărĭ se vor face pe chéltuiala lor ex oficio.

Blanchetele de fasionărĭ pentru darea de casă se dau afară gratis de către oficiul de dare orășenesc și rubricele diferite ale fasiunei sunt a-se umplea punctual și consciențions.

Posesorii de case se obligă, ca sĕ dea oficiului orășenesc de dare tóte acele date, carĭ sĕ recer pentru statorirea dărei.

Poseserul de casă séu chiriașul permanent al casei este îndreptățit ca sĕ estradeze fasionarea dărei de casă chiar și prin plenipotențiatul sĕu; totuți însĕ, la cas, décă prin nefasionarea chiriei de casă se comite o prescurtare a dărei, cade responsabilitatea pe posesorul casei.

La cas, décă pentru una și aceeași casă esistă mai mulți posesorĭ, atuncĭ sunt toți datorĭ, ca sĕ subscrie cóla de fasionare, eventualminte sĕ se subscrie prin plenipotențiatul lor. Pentru datele indusĕ în acéstă cólă sunt toți posesorii responsabilĭ.

Intregul venit (brut) al casei consistă din tot ce primesce posesorul de casă pentru folosirea casei închiriate Sub venitul chiriei, prin urmare nu se înțelege numai solvirea banilor statorită sub acest titlu ci tot aceea, ce oferă chiriașul ca contra preț pentru folosirea obiectului de chirie; aci sĕ subsuméză darea, aruncurile comitatense și comunale, competințele de asigurațiune, competințele pentru clădirea șoselelor, spesele pentru adaptările și reparațiile de casă, mai departe tóte acele sume, carĭ le plătesce chiriașul posesorului de casă pentru conducerea de apă, pentru iluminațiune nocturnă pentru căratul gunoiului etc.; în fine aparține aci fie-care soiŭ de prestațiunĭ naturale din partea chiriașului. Prin urmare fie-care posesor de casă séu increḑutul sĕu este obligat, ca la fie-care clădire, la fie-care locuință séu la fie-care piesă de locuință se fasioneze fără de vr'o detragere, chiriile astfel, după cum s'au stipulat, respective la edificiile séu singuraticile locuințe neînchiriate astfel, după cum de facto s'ar fi putut închiria.

Zidirile séu locuințele, ce sunt închiriate cu mobiliar, sunt a-se fasiona așa, ca și când ar fi fost închiriate fără mobile; dér proprietarul casei are sĕ arete cu cifre în fasinne, câtă sumă din suma întrégă a chiriei se vine pe mobile; tot așa are sĕ se întîmple, décă s'a închiriat o locuință cu grădină, în casul acesta sĕ se arate suma, ce se vine pe grădină.

In cas décă o localitate a rĕmas în decursul anului 1904 gólă și neînchiriată, atuncĭ are de a-se induce în cólele de fasionare suma de chirie, care s'ar fi căpĕtat închiriindu-se localitatea

Asemenea nu sunt a-se introdnce în cóla de fasionare datoriile ce sunt scrise pe case' de óre-ce aceste însemnărĭ nu se iau în consideratie la mĕsurarea dărei pe case după-ce fasiunile dărilor întabulate sunt a-se preda deosebit oficiului de dare orășenesc pe o cólă de fasionare deosebită și adecă, tot-déuna *în cursul lunei lui Ianuarie a fie-cărui an*, pentru-ca sĕ fie luate în considerațiune la mĕsurarea aruncului

Acel posesor de case séu acel îngrijitor de case, care nu așterne fasiunea dărei de casă séu nu reîntregește în decursul terminului statorit (cu cel mult 8 ḑile) de către organul măsurărei dării, cóle de fasiune lui așternută cu mancitățĭ, se obligă ca sĕ pórte spesele împreunate cu luarea ocupațiunei locale spre scopul delăturării astor fel de mancitățĭ, pedepsindu-se, afară de aceea cu o pedépsă de la 2—100 coróne.

Asupra referințelor și datelor faptice, din carĭ se póte dejudeca venitul chiriei casei, e obligat fie-cine ca îndată ce este provocat de organele de dare sĕ dea dșlușirile cerute.

La cererea posesorului de cassă se obligă chiriașii, ca prin inducerea numelui în respectiva rubrică a cólei de fasiune sĕ adeveréscă adevĕrul fasionărei. Acel posesor de casă care își subscrie de către chiriași cóla fasionărei chiriei *mai înainte de ce sĕ fi indus mai întâiŭ chiriile*, se pedepsesce de atâtea orĭ cu 200 cor. de câte orĭ a comis față de singuraticii chiriași acéstă neglijare.

Pedépsa bănescă se estradéză în întréga ei sumă aceluia, care a făcut arătarea.

La cas când posesorul casei în înțelegere cu chiriașul a comis prescurtarea de dare și prin acéstă prescurtarea erariului (de stat) atuncĭ se pedepsesc ambele părți *cu suma triplă* din prescurtarea comisă; de o astfel de pedépsă se absólvă însĕ chiriașul atuncĭ, când asupra acestei persecutărĭ face în decursul a 15 ḑile raport la autoritatea financiară reg.

Acel posesor de casă, care nu arată în decursul a 14 ḑile împrejurarea, că locuința nu mai este gólă, mai departe, că s'a schimbat categoria dărei de casă (sub care este de a-se înțelege acea împrejurare, când casa séu locuința care până acum a aparținut dărei după clasele de casă, e supusă în urma chirierei, dărei de casă și vice-versa), — în fine acel posesor de casă, care nu arată în acelaşĭ termin oficiului orășenesc de dare, că a espirat dreptul eliberarei casei sale de dare prin urmare: împrejurările carĭ dispun începerea obligămêntului solvirei dărei chiriei se pedepsesce în sensul § lui 100 al art. de lege 44 din anul 1883. cu o pedépsă care póte fi până la de 8 orĭ atât de mare cât este suma aceea, cu care s'a prescurtat erariul.

In urmă se mai amintesce, cum că în acel cas, décă pentru înlesnirea partidelor supuse dărei de casă din orĭ și ce causă séu obținere nu s'a predat fasiunea de chiria casei posesorul casei nu este eliberat de la predarea fasiunei la terminul defipt, ci din contră e obligat a-și lua fasiunea pentru darea de casă de la oficiul de dare orășenesc.

Darea casei se statorésce de organele oficiul orășenesc de dare.

Brașov, 3 Novembre 1904.

2—3.,1550 **Oficiul de dare orășenesc.**

Munții: Susaiŭ, Retivoiŭ, Fată Gavanei, Unghia mică, ½ Lacu-roșu și Vîrful lui Drăgan.

Aministrația subsemnată, dorind a arênda pe 3 anĭ, începênd dela **1 Ianuarie 1905**, dreptul de pășune după sus ḑișiĭ munți **direct către D-niĭ economĭ de vite**, 'i învită de a'și înainta ofertele D-lor în scris cât mai curênd posibil la cancelaria Regală din **Azuga,** séu de a se presenta în persónă în acest scop.

Administrația **Moșielor Regale „Predeal“**

1513,1—3. **F. MACK.**

Mare ocasiune de Crăciun.

Prețuri fórte reduse.

Subscrisul are onórea a aduce la cunosciința On. public, că **vinde**

cu prețuri de tot scădute

tóte mărfurile din Magazinul sĕu

precum: **Stofe engleze** pentru rochiĭ de dame **negri** și **colorate; Bluse** de stofe și mătase; **Flanele, Barcheturĭ, Creton** și **Zephire, Chifonurĭ Schroll, Lingerie, Pânzeturĭ, Perdele de dantelă,** asemenea **stofe engleze** pentru bărbați, **Cămăși, Cravate, Batiste** etc. **Tricots** pentru dame, bărbați și copiĭ.

Rog On. public a se convinge în propriul interes de prețurile cele ieftine.

Cu tótă stima

LUDWIG M. FENYVESSI,

Strada Vămei Nr. 21.

Prețuri fórte reduse.

Mare ocasiune de Crăciun.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.